

January 2024 | SL

This page is also available in:

- ES
- BG
- CS
- DA
- EN
- DE
- ET
- FR
- EL
- HR
- IT
- LV
- LT
- HU
- MT
- NL
- PL
- PT
- FI
- RO
- SK
- SV

Available Languages:

UVODNIK

Leto 2024: soo?anje s spremembami in obvladovanje izzivov

Drage bralke in bralci,

leto 2024 bo leto sprememb ne le v Evropi, temveč povsod po svetu. Poleg junijskih evropskih volitev, ki so največji izraz demokracije na naši celini, bodo parlamentarne in predsedniške volitve potekale v več kot 50 državah po vsem svetu, med drugim v ZDA. Spremenilo se bo razmerje političnih sil in ubrale se bodo nove poti.

Za EU bodo volitve v Evropski parlament pravi preizkus zaupanja državljanov. V zadnjih letih smo se soočili z izzivi brez primere in evropski državljani bodo na vrsti, da nam povedo, ali je EU prestala preizkus. Glede na to, da je za evropske državljane najpomembnejši boj proti revščini in socialni izključenosti, pričakujem, da Unija tega preizkusa ne bo prestala zlahka. Inflacija, negotovost delovnih mest in splošna gospodarska nestabilnost ustvarjajo plodna tla za strah ter napajajo populistična in ekstremistična gibanja.

Čeprav to ne bo lahka naloga, lahko EU zaustavi ta trend. Z volivci moramo začeti aktivno gojiti stike, jim omogočiti, da spregovorijo, ter jim prisluhniti. V zvezi s tem sem ponosen, da lahko napovem prvi teden civilne družbe EESO (od 4. do 8. marca), na katerem bodo državljani iz vse Evrope, tako mladi kot stari, sodelovali v dialogu in oblikovali sporočila za novi krog voditeljev EU v novi Evropski komisiji in Parlamentu.

EU se bo morala spoprijeti tudi z novimi izzivi. Nedavna zgodovinska odločitev decembrskega Evropskega sveta o začetku pristopnih pogajanj z Ukrajino in Moldavijo ter dodelitvi statusa kandidatke Gruziji je zaznamovala pomembno fazo širitve. Zdaj so na vrsti države kandidatke, da izvedejo potrebne reforme. Tudi voditelji EU so se zavezali k notranjim reformam, o katerih naj bi poleti 2024 sprejeli sklepe. EESO pomembno prispeva na tem področju s postopnim vključevanjem članov iz držav kandidatk v svoje delo, ki bodo prispevali k pripravi njegovih mnenj in sodelovali na plenarnih zasedanjih. Po objavi razpisa za prijavo interesa, zdaj izbiramo nove člane, ki bodo z delom začeli na plenarnem zasedanju EESO naslednji mesec.

Vse to se bo odvijalo pod budnim očesom belgijskega predsedstva EU, katerega naloga je zaključiti zakonodajne dosjeje in poskrbeti za priprave na volitve v Evropski parlament. Če ste zamudili predstavitev prednostnih nalog belgijskega predsedstva, lahko to nadoknadite na našem

januarskem plenarnem zasedanju.

Na začetku naše poti skozi leto 2024 je pomembno, da se zavedamo, da spremembe niso ovira, temveč priložnost za rast. To je priložnost za novo poglavje ter oblikovanje močnejše in enotnejše Evrope.

Oliver Röpke

predsednik EESO

KOLEDAR DOGODKOV

14. in 15. februar 2024

Plenarno zasedanje EESO

4.–7. marec 2024

Teden civilne družbe

K BISTVU

V rubriki *K bistvu* **Sandra Parthie**, članica EESO, predsednica strokovne skupine za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo ter poročevalka za mnenje o novi evropski strategiji za notranji trg, sprejeto na januarskem plenarnem zasedanju, predstavlja predloge Odbora na tem področju.

SANDRA PARTHIE: PRIPRAVA NOVE EVROPSKE STRATEGIJE ZA NOTRANJI TRG

Od prve zamisli o evropskem enotnem trgu v osemdesetih letih prejšnjega stoletja do njegove zasnove in začetka delovanja v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja so se na naši celini in drugod zgodile številne zgodovinske spremembe. Od takrat sta se velikost in članstvo EU več kot podvojila, Unija pa se je spopadala s krizami in konflikti ter naravnimi, gospodarskimi, socialnimi in tehnološkimi izzivi.

Bistveno pa se je od takrat spremenila tudi geopolitična situacija. V Aziji je vzniknila nova supersila in postala vsestranska tekmica EU na številnih ravneh. V teh letih so se načela notranjega trga, tj. prosti pretok blaga, storitev, kapitala in delovne sile, izkazala kot zelo koristna za gospodarsko uspešnost EU, vendar ima ta še vedno svoje pomanjkljivosti.

Izvajanje dogovorjenih pravil je lahko precej nedosledno, močno so se razmnožile upravne zahteve, zmogljivosti za nadzor trga pa so skrajno omejene. Poleg tega imamo trenutno opravka z nasprotujočimi si cilji: na eni strani zahteve industrije in drugih akterjev na nacionalni ravni po subvencijah, na drugi pa pozivi po omejevanju državne pomoči in ohranitvi enakih konkurenčnih pogojev med državami članicami; na eni strani zahteve po lokalni proizvodnji z namenom ohranitve ustvarjanja vrednosti in zaposlitev v Evropi, na drugi pa zahteve po odpiranju trgov in dostopa do njih, da bi tako ostali stroškovno konkurenčni s tekmeci na svetovni ravni in potrošnikom zagotavljali izdelke po dostopnih cenah; na eni strani zahteve za dostop do nujno potrebnih surovin za proizvodnjo blaga od avtomobilov, vetrnih turbin in sončnih panelov do naprav za kuhinje in vrtove, na drugi pa zahteve glede dobavnih pogojev za te vire, kot so zagotavljanje delovnih in okoljskih standardov ter obravnava konkurentov za te vire.

Odprtost trgov in meja EU, ki je ključni vidik prvotnega razmišljanja o enotnem trgu, je postala nezadostna v svetu, ki ne spoštuje več večstransko dogovorjenih mednarodnih trgovinskih pravil. Brez nekaterih zaščitnih ukrepov, kot so strog nadzor kakovosti in varnosti proizvodov, ki vstopajo na trg EU, ali pregled naložb in z njimi povezanih ciljev vlagateljev, lahko dejansko postane šibka točka EU. V svetu, ki se oddaljuje od večstranskih sistemov, temelječih na pravilih, in se usmerja k državam, ki omejujejo dostop do virov v skladu s svojimi nacionalnimi interesi, ekonomika globalizacije in mednarodno integriranih dobavnih verig ne deluje več.

Zato je za notranji trg, ki je temeljil na teh pravilih, potrebna nova strategija. Ta bi se morala osredotočiti na več vidikov: evropsko industrijsko politiko, ugoden okvir za mala in srednja ter druga podjetja, podjetja socialnega gospodarstva, javno podporo evropskemu projektu, ustrezno organizirane in učinkovite storitve splošnega pomena ter ukrepe za ohranitev in razvoj našega socialnega modela.

Po mnenju EESO je za poglobitev enotnega trga ključno dokončanje kapitalskega trga. Kapitalski trg je treba usmeriti v financiranje proizvodnje, nabave in pretoka blaga in storitev, zlasti s podpiranjem podjetniških raziskav, razvoja in inovacij ter storitev splošnega pomena in s spodbujanjem podjetništva.

Poleg tega je treba dati prednost politikam, ki zagotavljajo okvir za inovacije zasebnih podjetij in spodbujajo inovacije z dostopom do tveganega kapitala in sodelovanjem med industrijo in znanostjo. Tudi izvajanje pravnega reda Unije mora biti prednostna naloga, da bi okrepili notranji trg. Žal veliko teh pravil ni prenesenih v nacionalno zakonodajo ali pa se izvajajo zelo različno oziroma se uporabljajo v zelo različnem obsegu. To je resna in pomembna ovira za nemoteno delovanje notranjega trga.

VPRAŠANJE ZA ...

Član EESO Stoyan Tchoukanov je v rubriki „Vprašanje za...“ odgovoril na vprašanje v zvezi z mnenjem, ki ga je pripravil in naj bi bilo sprejeto na januarskem plenarnem zasedanju.

Vprašanje EESO: „Ste poročevalec za mnenje *Spodbujanje lastne in trajnostne proizvodnje hrane: strategije za skupno kmetijsko politiko po letu 2027*. Kaj Odbor predlaga v svojem mnenju, zlasti o SKP in trajnostni proizvodnji hrane po letu 2027?“

STOYAN TCHOUKANOV: KAKŠNA NAJ BO USMERITEV SKUPNE KMETIJSKE POLITIKE POL LETU 2027?

Ste poročevalec za mnenje Spodbujanje lastne in trajnostne proizvodnje hrane: strategije za skupno kmetijsko politiko po letu 2027. Kaj v svojem mnenju predlaga Odbor, zlasti v zvezi s skupno kmetijsko politiko po letu 2027 in trajnostno proizvodnjo hrane?

Stoyan Tchoukanov: SKP Evropski uniji omogoča, da svoje naraščajoče prebivalstvo zanesljivo oskrbuje s hrano visoke kakovosti, ki se še izboljšuje, hkrati pa ohranja model družinskega kmetovanja. V preteklih 65 letih se je politika razvila, vendar je še vedno veliko kritik glede treh razsežnosti vzdržnosti nove različice, ki je začela veljati leta 2021.

Pri soočanju z novimi izzivi potrebujemo zdaj bolj kot kdaj koli prej stabilen dolgoročni politični okvir, ki bo usmerjen v trajnostno proizvodnjo hrane in odprto strateško avtonomijo Evropske unije. To bi moralo biti tesno povezano z zaščito raznolikosti vrst kmetovanja v EU ter odzivanjem na družbene in ekološke potrebe („javni denar za javne dobrine“) ob hkratnem zagotavljanju razvoja podeželja.

Okoljskih in podnebnih politik ne smemo obravnavati kot bremena pri okrevanju po sedanji krizi, temveč kot del dolgoročnih rešitev in usmeritev za prihodnje odločanje. Z najnovejšo reformo se je okrepilo načelo, da je treba v zameno za vsak podprti hektar družbi zagotoviti okoljske storitve.

Vendar enotno financiranje na hektar ne odraža ekološke stvarnosti niti ni pravična podpora s socialnega vidika. Menimo, da bi bilo treba v naslednji SKP to še okrepiti ter stopnjevati okoljske in socialne zahteve, za katere pa bosta potrebna ustrezno nagrajevanje in zaščita pred nelojalno konkurenco.

Zato bi bilo treba plačila na podlagi površin spremeniti v spodbude, ki bi zamenjale nadomestila za nudenje koristnih storitev, in sicer z razumnim prehodnim obdobjem, ki bi lahko bilo daljše od enega samega večletnega finančnega okvira.

Male družinske kmetije bi morale imeti možnost, da se odločijo za ohranitev dohodkovne podpore na podlagi plačil na površino in delovnih enot na kmetiji, države članice pa bi lahko ta merila opredelile v svojih

strateških načrtih. Da bi ustavili nadaljnje zmanjševanje števila kmetij v EU zaradi pomanjkanja generacijske pomladitve, je treba sprejeti ukrepe za povečanje povprečnih dohodkov od kmetovanja, ukrepe v zvezi z dostopom do zemljišč (z nepovratnimi sredstvi za naložbe, preferenčnimi krediti, nacionalno zakonodajo o prenosu zemljišč), ugodnimi naložbenimi pogoji v okviru drugega stebra (z dodatnimi zasebnimi sredstvi, izpopolnjevanjem (kmetov, kmetijskih delavcev in svetovalcev), opolnomočenjem žensk, dobrimi delovnimi pogoji, izboljšanjem dolgoročnih možnosti za kmete (pokojnine itd.) ter splošno privlačnostjo podeželskih območij.

Skupna kmetijska politika mora prispevati k spodbujanju povpraševanja potrošnikov v EU po bolj zdravi in trajnostni prehrani (ekološki, sezonski, lokalni proizvodi), zmanjšanju količine živilskih odpadkov in ureditvi živilskih trgov, da bi odpravili financializacijo živilskega sektorja, ki povzroča zelo velike špekulacije, saj se ustvarjajo ogromni dobički, medtem ko se Evropejci s težavo spoprijemajo z naraščajočimi cenami hrane. Povišanje cen energije in tveganja motenj v oskrbi z energijo in gnojili so del nove realnosti, zato bi morali v okviru SKP razmisliti o vključitvi proticikličnih komponent in zagotoviti podporne sheme naložbam, namenjene izboljšanju proizvodnje in distribucije obnovljive energije na kmetijski in lokalni ravni na podeželju.

V mnenju predlagamo, naj Komisija kot odgovor na posledice ekstremnih podnebnih razmer razmisli o okrepitvi sistema jamstva javno-zasebnega partnerstva – to je v nekaterih državah članicah prostovoljno – v instrumentih SKP po letu 2027. Glede na volitve v Evropski parlament leta 2024 in prihodnjo širitev EU EESO to mnenje razume kot priložnost, da predstavi nekatere pomisleke, smernice in predloge organizirane civilne družbe o prihodnji obliki in usmeritvi SKP po letu 2027, usmerjene v doseganje avtonomne in trajnostne proizvodnje hrane v okviru bolj celostne in celovite prehranske politike. K predlogu Komisije za naslednjo SKP želi prispevati tako, da poudari potrebe organizacij civilne družbe in pričakovanja družbe.

TRIBUTE TO JACQUES DELORS

V spomin Jacquesu Delorsu, nekdanjemu predsedniku Evropske komisije

27. decembra 2023 **je umrl Jacques Delors**, ki je bil med letoma 1985 in 1995 predsednik Evropske komisije, med letoma 1981 in 1985 pa minister za finance v vladi Françoisa Mitterranda.

Sébastien Maillard, nekdanji direktor in sedanji posebni svetovalec Inštituta Delors v Parizu ter nekdanji dopisnik EU iz Bruslja, mu je izrekel veliko priznanje.

Lorenzo Consoli, eden najbolj znanih evropskih novinarjev, je bralcem EESO info predstavil svoje spomine na predsednika Jacquesa Delorsa.

Consoli je italijanski novinar in od leta 1991 tudi evropski dopisnik, eden najbolj izkušenih strokovnjakov za evropsko politiko, ki dela za italijansko tiskovno agencijo Askanews. Med letoma 2006 in 2010 je bil predsednik mednarodnega združenja bruseljskih novinarjev (API), je tudi gostujoči profesor programa Executive Master in European Journalism and Communication na inštitutu IHECS v Bruslju. (ehp)

Jacques Delors, ?lovek skupinskega ukrepanja

Končala se je plodovita in angažirana življenjska pot Jacquesa Delorsa, katere sadovi ostajajo. Enotni trg, schengensko območje, Erasmus, euro in kohezijski sklad so njegov neposreden prispevek k izgradnji velikih delov evropske zgradbe, v kateri živimo. Njegovo evropsko delo temelji na etiki ukrepanja.

Javno udejstvovanje Jacquesa Delorsa je bilo skrajno plemenito. V svojem društvenem, sindikalnem in političnem udejstvovanju se je ta aktivist, kot se je rad skromno opredelil, navdihoval zlasti iz personalizma Emmanuela Mounierja. Potihem je bil vnet kristjan, zanj je bil vsak človek edinstven in vpet v mrežo družbenih povezav, ki jih je treba nujno uporabiti za vsakršno pomembno ukrepanje.

Skrbel ga je porast individualizma, zato je kot socialdemokrat stavil na družbeno angažiranost v kateri vsak po svoje prispeva k skupnemu dobremu. Njegovo ime ostaja neločljivo povezano z usklajevanjem, soupravljanjem, kolegialnostjo in drugimi oblikami kolektivnih ukrepov, ki jih je promoviral in za katere se je zavzemal. Zato je pripisoval velik pomen Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, ki ju je pomagal ustanoviti Spoštoval je posredniške organe in verjel v pristen socialni dialog v duhu kompromisa.

Tega je na evropski ravni tudi udejanjal. Na to raven je razširil tudi dialog med verstvi. Delors ni bil človek odrešitelj. Bil je samouk, vendar sebe ni videl kot nekoga, ki se je formiral sam, temveč z drugimi in ob drugih ter skozi delovanje. Njegova misel je misel v gibanju, ki se hrani s povratnimi informacijami in ustvarja nove vrednote. Bil je človek načel in prepričanj, ki so izhajala iz njegove močne vere, ne pa ujetnik slepe ideologije. Lucidno je izhajal iz stvarnosti, logike razmer, spoštovanja ljudskih tradicij, da je lahko naredil možen korak naprej.

Zanj je bila stvarnost pred idejo, ki pa ji je vendarle znal utreti pot, kadar je bilo to potrebno. Tako je nadaljeval zamisel o enotni valuti in takoj podprl ponovno združitev Nemčije, ki je bila po padcu zidu neizogibna. Današnji svet in njegovi pretresi niso več svet Delorsove Evrope. Njegove dosežke, kot je notranji trg, je treba prilagoditi in dopolniti glede na silovite grožnje. So pa podlaga za današnje ukrepanje. Njegovo metodo vključevanja, daljnovidnost, stvarnost, povezovanje načelnosti z odprtostjo za kompromis, ki omogoča skupen napredek, bi veljalo med današnjimi evropskimi voditelji ponovno oživiti.

Sébastien Maillard, nekdanji direktor (2017-2023) in sedanji posebni svetovalec Inštituta Delors

---

Lorenzo Consoli: Veli?ina in porazi Jacquesa Delorsa

Jacques Delors, ki je umrl 27. decembra 2023, nam ostaja v spominu kot največji, najučinkovitejši, najbolj vizionarski in v prihodnost usmerjen predsednik Evropske komisije, kot eden od „očetov“ združene Evrope, kot sta bila mnogo pred njim Jean Monnet in Robert Schuman.

Pred njim predsednik Komisije ni bil kaj dosti več kot evropski birokrat, on pa je tej funkciji dal status, enakovreden funkciji voditelja države ali vlade, ki so ga nato vsi priznali. V desetih letih svojega mandata med 1985 in 1995 je tudi zaradi podpore nemškega kanclerja Helmuta Kohla in francoskega predsednika Françoisa Mitterranda močno in odločno pospešil proces evropske integracije. Predvsem ji je takoj dal zagon s ciljem, da do leta 1992 skupni trg, ki je temeljil na carinski uniji, preoblikuje v pravi enotni trg. Medtem ko je bil enotni trg še v fazi uresničevanja, je že začel svoj drugi velik projekt, monetarno unijo, hkrati pa si je prizadeval tudi za razširitev pristojnosti Skupnosti in ustanovitev Evropske unije z Maastrichtsko pogodbo.

Med drugim se je tudi prvič spoprijel z „demokratičnim deficitom“ Skupnosti ter predlagal in dosegel dodelitev več pristojnosti Evropskemu parlamentu, najprej s postopkom sodelovanja (predvidenim v Enotnem evropskem aktu), nato (po maastrichtski reformi) pa s postopkom soodločanja. Tako je Evropski parlament končno dejansko dobil vlogo sozakonodajalca v zadevah, o katerih Svet odloča s kvalificirano večino.

Pot do strateškega cilja enotnega trga se je začela z dvema dokumentoma: poročilom o stroških „ne-Evrope“, ki je pokazalo gospodarske koristi odprave preostalih notranjih regulativnih ovir, in prvo „belo knjigo“, v kateri so bili opredeljeni vsi zakonodajni ukrepi (približno 200), potrebni za odpravo teh ovir.

Delors je že od začetka nakazal, da je krepitev mehanizmov odločanja in evropskih institucij bistvena za dokončanje projekta. Zato je z Enotnim evropskim aktom predlagal prvo resnično reformo Rimskih pogodb iz leta 1957, s katerima sta bili ustanovljeni evropski skupnosti (skupni trg in Euratom), in prepričal države članice, naj ga sprejmejo (1987).

Jacques Delors je nato odigral bistveno vlogo pri novi opredelitvi finančnega okvira EU z znatnim povečanjem proračunskih sredstev na 1,2 % skupnega BDP držav članic („sveženj Delors I“ 1988-92), nato pa na 1,27 % („sveženj Delors II“ 1993-99) ter z krepim povečanjem sredstev za ekonomsko in socialno kohezijo (regionalno in strukturno politiko), kar je bilo potrebno za poenotenje notranjega trga. Še pomembnejša pa je bila sistemska sprememba proračunskega okvira EU, ki se je spremenil iz letnega v srednjeročnega (sedem let), začenši s „svežnjema Delors“.

S tem so bila odpravljena intenzivna pogajanja med državami članicami o financah, ki so vsako leto za več mesecev upočasnila delo evropskih institucij. Še en ključni element, ki ga je Delors uvedel v evropskih politikah, je socialna razsežnost (med drugim je bil uveden socialni dialog med podjetji, sindikati in evropskimi institucijami). Vendar pa je njegov socialni program, ki je predvideval tudi uskladitev instrumentov za zaščito delavcev v primeru krize in boj proti težnji k selitvam proizvodnih dejavnosti, ostal eno od njegovih nedokončanih del.

Najhujši poraz pa je doživel z drugo belo knjigo, ki se nanaša na „rast, zaposlovanje in konkurenčnost“, ki jo je začel v velikem slogu 1993 kot zadnji velik projekt svojega mandata. To je bil predlog za oživitev in okrepitev gospodarstva (s predvidenim financiranjem v višini 20 milijard EUR v 20 letih), med drugim na podlagi izdaje skupnih dolžniških instrumentov (8 milijard EUR letno), pa tudi prispevkov iz proračuna EU in posojil Evropske investicijske banke, da bi podprli izgradnjo prometne in telekomunikacijske infrastrukture

ter številne druge gospodarske in socialne pobude (v bistvu predhodnik tega, kar jveč kot 20 let pozneje postal instrument NextGenerationEU kot odziv na pandemično krizo).

Načrt, ki ga je Evropski svet sprva pozdravil, so ministri EU za finance pozneje kritizirali in opustili. Desetletje Jacquesa Delorsa se je končalo s potjo navzdol in z valom odpora, obtoževali so ga pretiranih ambicij, centralističnega jakobinstva in pretirane regulacije. Kljub temu so se mnogo pozneje uresničile nekatere njegove zamisli, na primer vseevropska omrežja ali program SURE za podporo sistemom vključevanja delavcev med krizo zaradi COVID-19.

NOVICE EESO

Jubilej EESO: EU potrebuje še ve? socialnega dialoga

EESO je zgodba o uspehu, vendar si mora Evropska unija še bolj prizadevati za spoštovanje socialne pogodbe, solidarnosti, pravičnega gospodarstva in vključevalnosti. To je temeljnega pomena za ohranjanje evropskih vrednot.

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je bil ustanovljen z Rimsko pogodbo (podpisano marca 1957), njegovo prvo plenarno zasedanje pa je potekalo maja 1958. Njegove pretekle izkušnje in spoznanja za prihodnost so bile predmet razprave v sklopu **Praznovanja 65. obletnice Evropskega ekonomsko-socialnega odbora: krepitev civilne družbe, obramba demokracije**, ki je potekalo 13. decembra 2023 v Bruslju. „V zadnjih 65 letih je Odbor vzpostavil resnično platformo, kjer lahko civilna družba svobodno izraža svoja stališča in si tako prizadeva za izboljšanje zakonodaje EU. V spreminjajočih se geopolitičnih razmerah je glas močne in neodvisne civilne družbe pomembnejši kot kdaj koli prej. Civilna družba, ki nastopa v vlogi nadzornika, je tista, ki poskrbi za to, da nihče ne opusti mehanizmov zavor in ravnovesij, vladavine prava ali temeljnih pravic in vrednost, torej da nihče ne more „ugasniti demokracije“,“ je dejal predsednik EESO **Oliver Röpke**.

Člani EESO zastopajo raznolike organizacije civilne družbe v celotni Evropi, vključno s podjetji, sindikati in drugimi deležniki. Odbor je posvetovalni organ EU, ki pripravlja mnenja za Evropsko komisijo, Svet EU in Evropski parlament ter deluje kot most med institucijami odločanja in državljani v EU. „EESO je dopolnil 65 let in morda menite, da bi bil čas za njegovo upokojitev. Vendar je res prav nasprotno. EESO je zdaj potreben bolj kot kdaj koli prej, saj se toliko Evropejcev sooča s težavami. Poskusom, da se zanemari vlogo organiziranega socialnega dialoga, se je treba upreti. Druge institucije EU bi nam morale še bolj prisluhniti,“ je menil **George Dassis,** nekdanji predsednik EESO in predsednik Združenja nekdanjih članov EESO.

Kot je bilo poudarjeno med razpravo, je bil EESO v zadnjih letih vodilni partner v razpravi o evropskem stebru socialnih pravic. EESO je bil tudi eden od akterjev Konference o prihodnosti Evrope. V končnih

priporočilih Konference je izrecno omenjen kot instrument za povečanje udeležbe in preglednosti v demokratičnem sistemu EU. Nedavni primeri pionirske vloge EESO vključujejo prvi poziv k resnični evropski zdravstveni uniji in njegovo vodilno vlogo pri predlaganju „pravice do popravila“. **Stefano Mallia,** predsednik skupine delodajalcev, je poudaril pomen učinka dela EESO in spomnil na izboljšave zakonodaje od leta 1958: „V zadnjih mesecih smo dosegli več ključnih ciljev, med njimi preverjanje konkurenčnosti in modri dogovor EU. Še naprej si bomo prizadevali za posredovanje stališč ljudi, ki jih zastopamo.“

Energetski prehod, boj proti podnebni krizi in odziv na geopolitično grožnjo, ki jo predstavlja Rusija, so le nekateri od izzivov, ki še povečujejo potrebo po EESO. Ta bo prispeval k doseganju soglasja za skupno dobro, spodbujanju vrednot evropskega povezovanja ter krepitvi vloge participativne demokracije in organizacij civilne družbe. „EESO že 65 let zagotavlja platformo, prek katere lahko predstavniki sindikatov sodelujejo v smiselnih razpravah z delodajalci, organizacijami civilne družbe in drugimi institucijami Evropske unije. Temelj uspeha EESO je sodelovanje. S povezovanjem predstavnikov številnih različnih družbenih skupin uspemo pripraviti mnenja z mnogimi različnimi pogledi. Ta vključevalnost zagotavlja, da naše delo ostaja v skladu z demokratičnimi načeli,“ je dejala predsednica skupine delojemalcev **Lucie Studničná**.

Séamus Boland, predsednik skupine organizacij civilne družbe, pa je pozval, naj se EESO v celoti mobilizira za evropske volitve. „EU mora zagotoviti, da bodo skupni evropski izzivi obravnavani prek skupnega reševanja problemov. Ali bomo to dosegli, bo v veliki meri odvisno od rezultatov volitev v Evropski parlament. EESO in njegovi člani imajo mandat in odgovornost, da prek svojih mrež organizacij civilne družbe stopijo v stik z državljani in si prizadevajo za odpravo dezinformacij, strahov in pomanjkanja zaupanja. Prav tako moramo ponovno pozvati k resničnim ukrepom za izvajanje dialoga s civilno družbo na ravni EU na vseh političnih področjih.“

Poučite se o zgodovini EESO (ab)

Isabelle Le Galo Flores je nova generalna sekretarka Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Predsedstvo Evropskega ekonomsko-socialnega odbora (EESO) je 12. decembra 2023 sklenilo, da za novo generalno sekretarko EESO imenuje **Isabelle Le Galo Flores**.

Le Galo Flores ima magisterij iz inženirske matematike ter tudi s področja komuniciranja, medijskih študij in mednarodnih odnosov. Med kariero je zasedala različne vodstvene položaje, nazadnje je bila namestnica generalnega direktorja za Španijo v fundaciji Daniela in Nine Carasso, kjer se je med drugim ukvarjala s trajnostnimi prehranskimi sistemi in državljanstvom prek umetnosti.

Generalni sekretar EESO opravlja izvršilno funkcijo, zagotavlja pomoč in svetovanje statutarnim organom EESO ter vodi približno 700 zaposlenih v EESO. **Le Galo Flores** je svoj petletni mandat začela 16. januarja 2024. Nasledila je Gianluco Brunettija, ki je s položaja generalnega sekretarja odšel 31. decembra 2023. (ehp)

EESO poziva k okrepitvi politi?nih prizadevanj za izkoreninjenje brezdomstva

V EU vsako noč skoraj 900 000 brezdomcev preživi na ulici ali v zavetišču za brezdomce. Število brezdomcev se je v zadnjih 15 letih več kot podvojilo, zato EESO poziva države članice in EU k ukrepanju.

EESO poziva k celoviti strategiji EU za odpravljanje brezdomstva in k hitremu sprejetju učinkovitih nacionalnih politik za brezdomstvo, da bi do leta 2030 znatno zmanjšali brezdomstvo, ki je ena od najhujših oblik socialne izključenosti.

„Pozivamo k strategiji EU za odpravljanje brezdomstva, ki bo v celoti vključevala evropsko platformo za boj proti brezdomstvu in omogočila upoštevanje nacionalnih politik na tem področju v evropskem semestru," je povedala **Maria del Carmen Barrera Chamorro**, poročevalka za mnenje EESO Okvir EU za nacionalne strategije za odpravljanje brezdomstva.

Strategija mora temeljiti na priporočilu Sveta, zato EESO poziva belgijsko predsedstvo EU, naj ga začne pripravljati. EESO poleg tega poziva Evropsko komisijo, naj čim prej pripravi predlog novega večletnega delovnega programa, ki bi zajemal njen celoten prihodnji mandat.

„EESO želi, da ta tema ostane prednostna naloga socialne politike EU pred evropskimi volitvami in po njih. Potreben je strateški premik od obvladovanja brezdomstva do njegove dejanske odprave do leta 2030," je povedal **Ákos Topolánszky**, soporočevalec za mnenje.

EESO priporoča, da se aktivno spodbuja načelo „najprej stanovanje" kot rešitev za dolgotrajno brezdomstvo. V skladu s tem načelom stanovanje ni le prebivališče, temveč omogoča tudi ponovno vključevanje. S tem se brezdomcem zagotovi dolgoročna nastanitev, ne da bi se to pogojevalo s sprejemanjem podpore in dokazovanjem osebnega razvoja.

Pristop, ki temelji na zagotavljanju stanovanj, je podprla že lizbonska deklaracija, ki jo je leta 2021 popisalo 27 držav članic, evropske institucije in več evropskih nevladnih organizacij. Deklaracija je politična podlaga za platformo za boj proti brezdomstvu. Podpisnice so se z njo zavezale, da bodo sodelovale na področju brezdomstva na ravni EU in si prizadevale za njegovo odpravo do leta 2030. EESO v mnenju ugotavlja, da kljub političnim prizadevanjem niti na evropski niti na nacionalni ravni ni storjeno dovolj za odpravo brezdomstva.

Finska je edina država, ki je v zadnjih dvajsetih letih uspela nenehno zmanjševati število brezdomcev. (ll)

Namestnica španske vlade Nadia Calviño meni, da mora Evropa ohraniti vodilno vlogo

Gospodarstvo in finance, digitalizacija, konkurenčnost in poslovanje ter trgovina – to so štiri področja, na katerih je špansko predsedstvo Sveta Evropske unije doseglo napredek od julija do decembra 2023.

Na decembrskem plenarnem zasedanju je **Nadia Calviño**, prva podpredsednica španske vlade in ministrica za gospodarstvo in digitalizacijo, povzela sklepe šestmesečnega predsedstva EU in med drugim omenila poglobitev ekonomske in monetarne unije, takojšnja plačila v bančništvu, reformo trga električne energije in podpis naprednega trgovinskega sporazuma s Čilom.

Ga. Calviño, ki naj bi 1. januarja 2024 nastopila funkcijo predsednice Evropske investicijske banke (EIB), je izpostavila tudi točke, ki jih bo morala Evropska unija kmalu uvrstiti na dnevni red, zlasti glede na prihajajoče evropske volitve. „Svet doživlja velike spremembe in struktura, ustvarjena po drugi svetovni vojni, se spreminja," je dejala. „Poskrbeti moramo, da bo EU še naprej vodila najpomembnejše razprave na svetu, obravnavala glavne izzive in zaščitila svoje evropske vrednote v teh novih razmerah."

V zvezi z aktivnosti polnim polletjem, ki se končuje, je dodala, da je „bilo sodelovanje z drugimi evropskimi institucijami, zlasti z EESO, ključnega pomena za njegov uspeh. Moja prisotnost kaže na močno zavezanost španske vlade socialnim partnerjem, socialnemu dialogu in civilni družbi. Prizadevamo si pozorno prisluhniti mnenju civilne družbe in ga vključiti v naše delo." (mp)

Evropska kartica ugodnosti za invalide – korak bliže prostemu gibanju invalidov v EU

EESO poziva, naj se področje uporabe predloga Komisije o evropski kartici ugodnosti za invalide razširi na daljše bivanje zaradi dela ali študija, da bi zagotovili prosto gibanje invalidov v EU.

EESO pozdravlja predlog Komisije za evropsko kartico ugodnosti za invalide in evropsko parkirno karto kot prvi korak, da se invalidom omogoči prosto gibanje po EU.

„Predlagani kartici bosta vplivali na več kot 80 milijonov invalidov v Evropi," je dejal **Ioannis Vardakastanis**, glavni poročevalec za mnenje EESO o evropski kartici ugodnosti za invalide in evropski parkirni karti, ki je bilo predstavljeno na plenarnem zasedanju EESO 14. decembra. „To je zelo pomemben korak k odpravi resnih ovir in zagotavljanju, da lahko invalidi, tako evropski državljani kot državljani tretjih držav, ki zakonito prebivajo v državi članici, uživajo temeljno načelo, na katerem temelji Unija, tj. svobodno gibanje. V prihodnosti bodo iz tega izhajale še druge politike."

EESO je opozoril, da predlog ne odpravlja nekaterih najpomembnejših ovir za prosto gibanje invalidov v Evropi, in sicer neprenosljivosti prejemkov, povezanih z invalidnostjo, kadar se invalid preseli v drugo državo EU zaradi dela ali študija. EESO je v mnenju na lastno pobudo pozval k razširitvi področja uporabe predloga, da bi se lahko kartici ugodnosti začasno uporabljali za nadaljnji dostop do prejemkov, povezanih z javnimi socialnimi politikami ali nacionalnimi sistemi socialne varnosti, kadar se invalid preseli.

Temu namreč trenutno ni tako. Ko se oseba preseli iz ene države članice v drugo, ob prehodu meje izgubi pravico do vseh prejemkov, povezanih z invalidnostjo, dokler se invalidnost v novi državi članici ponovno ne oceni.

Ta postopek lahko traja več kot leto dni, v prehodnem obdobju pa status invalidnosti ni priznan in invalid ne prejema nobene podpore. „Pozivamo, da se področje uporabe razširi, da v tem obdobju v novi državi ne bo pravne praznine in vrzeli. To bo invalidom omogočilo dostojno življenje že od samega začetka," je dejal **g. Vardakastanis**. (ll)

COP28: Civilna družba za ve? ukrepov za rešitev podnebne krize

Organizacije civilne družbe izražajo razočaranje nad rezultati konference COP28, hkrati pa jih dojemajo kot priložnost za okrepljeno evropsko ukrepanje na svetovnem prizorišču. Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je še naprej zavezan reševanju podnebne krize, pri čemer poudarja potrebo po večji ambicioznosti in vključevanju mladih.

Konferenca COP28 je zgodovinska prelomnica, saj so se države prvič v tridesetih letih zavezale, da bodo opustile fosilna goriva v energetskih sistemih. Predsednik EESO **Oliver Röpke** priznava ta napredek, vendar vztraja, da je treba v celoti odpraviti fosilna goriva, in poudarja pomen vključevanja mladih v ta prizadevanja.

Pogajalci Evropske unije se zavzemajo za uspeh pri uresničevanju cilja Pariškega sporazuma, da se omeji dvig globalne temperature. Konferenca COP28 se osredotoča na energetski sektor, pri čemer je cilj 43-odstotno zmanjšanje emisij do leta 2030 in cilj ničelne stopnje neto emisij do leta 2050. Kljub temu je sporazum tarča kritik zaradi pomanjkljivosti, vključno z negotovostjo glede doseganja cilja 1,5 °C, vplivom držav, ki črpajo nafro, in šibkimi finančnimi določbami za prehod.

Sandrine Dixson-Declève, sopredsednica Rimskega kluba, svari pred vse večjo neenakostjo z vidika blaginje in socialnimi napetostmi, ki so posledica neustrezne porazdelitve bremena. Mladinska delegatka EESO **Diandra Ni Bhuachalla** pravi, da jo izid konference COP28 močno žalosti, in poudarja pomen resničnih izkušenj ljudi v boju proti lobistom za fosilna goriva.

Člani EESO kljub pomislekom priznavajo pozitivne vidike sporazuma iz Dubaja in se zavezujejo, da bodo odpravili vrzeli in pozivajo druge institucije EU, naj storijo enako. Glavno sporočilo razprave EESO je odločna zaveza: „Ne bomo odnehali" z nujnim reševanjem podnebne krize z nadaljnjimi ukrepi EU in ZN. (ks)

EU mora v svoji zunanji politiki dati prednost podnebni diplomaciji

EU bi morala spodbujati podnebno diplomacijo kot vodilno politiko v svojem zunanjem delovanju, je poudaril Evropski ekonomsko-socialni odbor v svojem mnenju, sprejetem na decembrskem plenarnem zasedanju. Potreben je trden in verodostojen strateški načrt za prilagoditev podnebne diplomacije sedanjemu geopolitičnemu okolju in ciljem OZN za trajnostni razvoj.

EESO je trdno prepričan, da je treba podnebno diplomacijo nadgraditi tako, da dobi status vodilnega ukrepa v zunanji politiki EU.

Predsednik skupine delodajalcev EESO in poročevalec za mnenje **Stefano Mallia** je dejal: „Če želimo preprečiti nepopravljivo škodo, ne smemo več zapravljati časa. Podnebna diplomacija je preventivna diplomacija. Zato jo je nujno treba nadgraditi, in sicer tako da dobi status vodilnega ukrepa v zunanjih zadevah in zunanji politiki EU.“

EESO spodbuja EU, naj sprejme celovito strategijo podnebne diplomacije s kratkoročnimi in dolgoročnimi prednostnimi nalogami, da bi podnebne ukrepe vključili v vsa področja zunanje politike, vključno z varnostjo in obrambo, trgovino, naložbami, prometom, migracijami, razvojnim sodelovanjem, finančno in tehnično pomočjo, kulturo in zdravjem.

Učinkovito notranje izvajanje evropskega zelenega dogovora daje EU verodostojnost, da lahko navdihne tudi druge in jih spodbudi k podobnemu trajnostnemu delovanju. Zato EESO poziva države članice in institucije, naj zagotovijo boljše usklajevanje med akterji EU, da bi svoje politike uskladile s podnebnimi cilji in pospešile domače ukrepe za izvajanje zelenega dogovora.

Poročevalec **Mallia** meni: „Pogledati moramo od znotraj, da bi ocenili, ali lahko dosežemo cilje, ki smo si jih zastavili v okviru zelenega dogovora. Ko bomo uredili pri sebi, bi morali začeti sodelovati s sosednjimi državami, spodbujati njihovo gospodarsko diverzifikacijo, oblikovati načrte za pravični prehod ter podpirati projekte prilagajanja in obvladovanja tveganj, da bi preprečili in zmanjšali šibkosti.“ (mt)

Akt o kriti?nih zdravilih za farmacevtsko neodvisnost Evrope

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) v nedavno objavljenem mnenju svari, da prevelika odvisnost EU od uvoza zdravilnih učinkovin in končnih zdravil iz Azije predstavlja tveganje za zdravje in dobro počutje državljanov EU. EESO zato predlaga akt o kritičnih zdravilih.

Evropska unija vse težje zagotavlja oskrbo z esencialnimi zdravili, saj trenutno večino zdravilnih učinkovin in končnih zdravil uvaža iz Azije. Zanašanje na zunanje dobavitelje zbuja pomisleke glede odpornosti EU pri soočanju z motnjami v dobavnih verigah, nestanovitnostjo cen in morebitnimi geopolitičnimi tveganji.

„Z zanašanjem na zunanje dobavitelje esencialnih zdravil ogrožamo zdravje naših državljanov. Takoj moramo ukrepati, da bodo imeli Evropejci dostop do zdravil, ki jih potrebujejo," je povedal **Lech Pilawski**, poročevalec EESO za to mnenje.

EESO priporoča, da se za odpravljanje teh težav vzpostavi nov mehanizem EU za podporo proizvodnje zdravilnih učinkovin in končnih zdravil v Evropi. Akt o kritičnih zdravilih je predviden kot celovit mehanizem EU v obliki uredbe, s katero bi se aktivno spodbujala proizvodnja zdravilnih učinkovin in končnih zdravil v Evropski uniji. Ta mehanizem bi omogočal financiranje raziskav in razvoja, naložb v infrastrukturo in operativnih stroškov.

Izvedba teh priporočil bo od držav članic EU zahtevala precejšnje naložbe in medsebojno sodelovanje. EESO poziva Evropsko komisijo, naj prevzame pobudo pri usklajevanju teh prizadevanj in pripravi celovito strategijo, ki bo zaščitila zdravstveno varnost v Evropi, spodbujala gospodarsko blaginjo in zagotovila cenovno dostopnost zdravil za državljane EU. (gb)

EESO poziva k oblikovanju paktov po meri za podporo oddaljenim regijam EU

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je na plenarnem zasedanju sprejel mnenje, v katerem predlaga strategijo za reševanje socialno-ekonomskih izzivov, s katerimi se soočajo otoki, gorske regije in redko poseljena območja v EU. EESO poziva k ukrepom EU v okviru kohezijske politike in poudarja potrebo po prilagojenih strategijah, zanesljivih podatkih in posebnih mehanizmih za trajnostno rast.

Oddaljene regije EU – otoki ter gorska in redko poseljena območja – se spopadajo z gospodarskimi, socialnimi in okoljskimi izzivi, ki ovirajo njihov razvoj. Odročni otoki se zaradi oddaljenosti soočajo z visokimi stroški, podnebne spremembe predstavljajo tveganje za gorska območja, upadanje prebivalstva na redko poseljenih območjih pa zahteva inovativne strategije rasti. Poročevalec EESO **Ioannis Vardakastanis** poudarja potrebo po prilagojenih pristopih, pri čemer je treba upoštevati posebne značilnosti posamezne regije. Odbor se v svojem mnenju zavzema za usklajeno delovanje EU in poudarja pomen regionalne solidarnosti, da bi preprečili marginalizacijo. Predlaga uporabo močne pravne podlage kohezijske politike EU ter po vzoru uspešnih strategij za mestna in podeželska območja priporoča posebna sredstva in pakte, med drugim pakt za otoke ali pakt za gorska območja, da bi obravnavali njihove specifične izzive. Pri tem je treba upoštevati gospodarske, socialne in okoljske vidike. Poleg tega so potrebni različni ukrepi, od zmanjšanja operativnih stroškov do spodbujanja ustvarjanja delovnih mest in ohranjanja lokalne kulture. Za informirano sprejemanje odločitev so potrebni točni podatki in krepitev zmogljivosti, pri čemer je treba spodbujati aktiven dialog med deležniki na evropski, nacionalni in lokalni ravni, da bodo politike odražale posebne

značilnosti teh regij v EU. (tk)

EESO razvija vizijo za krepitev konkuren?ne prednosti finan?nega sektorja EU

Finančni sektor, zlasti bančni, je bistven za povečanje konkurenčnosti gospodarstva EU, saj znatno vpliva na financiranje in nujen prehod na trajnostnost. Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je v mnenju, ki ga je sprejel na plenarnem zasedanju, poudaril ključne načine za okrepitev tega sektorja in povečanje njegovega prispevka k strateški avtonomiji EU ter cilje, ki mu bodo to omogočili.

Odporen finančni sistem je ena od prednostnih nalog pri gospodarski preobrazbi EU. Kljub prizadevanjem za vključitev preverjanja konkurenčnosti in boljše pravno urejanje s programom ustreznosti in uspešnosti predpisov (REFIT), pa izzivi ostajajo. Poročevalec EESO **Antonio García del Riego** opozarja, da nedokončanje bančne unije in unije kapitalskih trgov preprečuje enotnost trga, zaradi česar banke EU zaostajajo za drugimi bankami po svetu. Zato bo treba izvesti podrobne ocene, da bi zagotovili konkurenčen in odporen finančni sektor. Lojalna konkurenca je bistvena za stabilnost in rast, vendar so zanjo potrebni trdnejši regulativni okviri, ki ščitijo raznolikost bančnega sektorja. EESO poudarja, da je lojalna konkurenca pomembna za zagotavljanje stabilnosti in privabljanje naložb, ter poziva k uravnoteženemu pristopu k nadzoru, ki spodbuja digitalizacijo in trajnost trga. Pozdravlja, da je EU v prihodnje politike vključila preverjanje konkurenčnosti, vendar poudarja, da je treba konkurenčnost okrepiti, pri tem pa ne odstopati od svetovnih standardov, kot je Basel III. To preverjanje se mora uskladiti s posebnostmi finančnega sektorja. Dokončanje unije kapitalskih trgov bo preprečilo drobljenje trga, okrepilo finančno stabilnost in spodbudilo povezovanje. EESO poudarja, da so učinkovite metode ocenjevanja, sodelovanje deležnikov pri ocenah učinka in zanesljivi podatki za informirano odločanje ključni za napredovanje tega sektorja. (tk)

Vodilni na?eli strategije Global Gateway bi morali biti ocena u?inka in dejavna udeležba civilne družbe

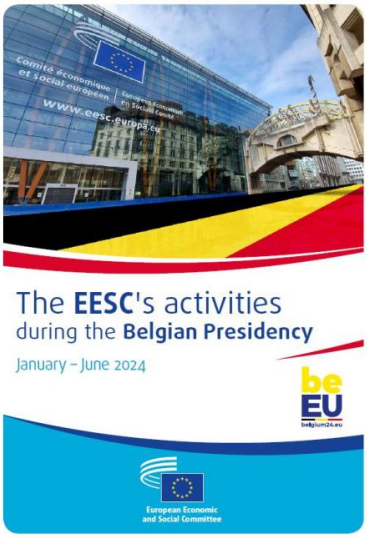
Cilj strategije Global Gateway je zagotoviti odprto strateško avtonomijo EU, ki pa mora temeljiti na ocenah učinka, je poudaril Evropski ekonomsko-socialni odbor v svojem mnenju, sprejetem na decembrskem plenarnem zasedanju. EESO predlaga, da bi imel dejavnejšo vlogo v ključnih fazah postopka odločanja o razvojnih projektih, povezanih s to strategijo.

Strategija Global Gateway je zavezana temu, da bi med letoma 2021 in 2027 mobilizirali do 300 milijard EUR naložb za boj proti podnebnim spremembam, izboljšanje digitalne, energetske in prometne povezljivosti ter krepitev zdravstvene, izobraževalne in raziskovalne infrastrukture po vsem svetu.

Vendar EESO poudarja, da morajo naložbeni programi v okviru pobude Global Gateway temeljiti na ocenah učinka, s čimer bi zagotovili demokratično odgovornost za razvojne pobude v partnerskih državah ter gospodarsko, družbeno in okoljsko trajnost projektov. Hkrati izraža zadržke glede projektov, ki se financirajo iz drugih skladov EU in bi lahko odstopali od standardnega postopka spremljanja zaradi nejasnosti postopkov za ocenjevanje učinka posameznih projektov.

Član EESO in poročevalec za mnenje **Stefano Palmieri** je poudaril, da morajo projekti v okviru strategije Global Gateway spoštovati številna načela in cilje. Dodal je, da sta „skladnost z vrednotami EU in predložitev podrobnih ocen učinka pomembni za zagotavljanje trajnosti teh projektov“.

Odbor hkrati obžaluje, da lokalni evropski deležniki niso smiselno vključeni v celotni razvojni proces. EESO želi imeti dejavnejšo vlogo v ključnih fazah postopka odločanja o razvojnih projektih, povezanih s strategijo Global Gateway, začenši z organizacijo rednih srečanj med odborom za strategijo Global Gateway ter organizacijami civilne družbe in socialnimi partnerji. (mt)

Pravkar objavljeno: naše dejavnosti med belgijskim predsedovanjem EU

Belgija je s 1. januarjem prevzela vodenje EU in bo Svetu EU predsedovala v ključni prvi polovici leta 2024. V ospredju bodo nedvomno evropske volitve junija, ko bodo evropski državljani odločali o prihodnji usmeritvi Unije. Imeli bomo aktivno vlogo pri sporočanju informacij o volitvah in spodbujanju volivcev, da se udeležijo volitev. „EESO bo kot dom organizirane civilne družbe tesno sodeloval z belgijskim predsedstvom, da bi zgradili močnejšo, odpornejšo in bolj demokratično Evropo,“ je dejal predsednik EESO **Oliver Röpke**.

V tej novi brošuri so predstavljene naše dejavnosti v prvi polovici leta, ključni dosjeji, ki jih obravnavajo naše strokovne skupine, pa tudi raziskovalna mnenja na zaprosilo belgijskega predsedstva. Vas zanima, kdo so naši belgijski člani?

Tukaj lahko ugotovite, kdo so in kateri del civilne družbe zastopajo. Informacije so v nizozemščini, francoščini, nemščini in angleščini (cw).

Teden civilne družbe EESO 2024, 4.–7. marec – zabeležite si datum!

Evropske volitve junija 2024 bodo dale usmeritev za prihodnost Evrope, zato bo EESO, ki je institucionalni partner civilne družbe, **organiziral svoj prvi teden civilne družbe**.

Ne pozabite si zabeležiti datuma!

Na tem vidnem dogodku se bodo zbrali ljudje vseh starosti in iz vseh okolij, med njimi mladi, novinarji in predstavniki institucij EU. Razpravljali bodo o temah, ki so pomembne za naše vsakdanje življenje in prihodnost Evrope.

Pod geslom ***Zavzemimo se za demokracijo!*** bomo govorili o nevarnostih in izzivih, ki jih moramo pričakovati pri varovanju demokratičnih vrednot, in ugotavljali, kaj civilna družba pričakuje od prihodnjih evropskih voditeljev. Naša priporočila bodo vključena v resolucijo EESO o evropskih volitvah.

Teden civilne družbe bo zajemal **pet glavnih pobud EESO**:

- **Dneve civilne družbe**: *organizacije civilne družbe – steber demokracije in klju?ni akter pri premagovanju sedanjih izzivov*
- **Dan evropske državljanske pobude**: *sti?iš?e za zakonodajalce EU in držav ?lanic, vodje kampanj, državljane in akterje civilne družbe*
- **Vaša Evropa, vaš glas!**: *obramba demokracije in podpora Evropi – prioritete mladih v naslednjem zakonodajnem obdobju EU*
- **Nagrada za civilno družbo**: *tema 14. izvedbe nagrade EESO za civilno družbo je duševno zdravje*
- **Seminar za novinarje**: *mobilizacija Evropejcev in Evropejk za evropske volitve – izziv*

Pridružite se nam in naj vas navdihnejo naše delavnice pod vodstvom strokovnjakov in razprave na visoki ravni. Naj se sliši vaš glas o glavnih temah za nov evropski zakonodajni cikel, zato se povežite z organizacijami civilne družbe in nosilci sprememb iz vse Evrope!

Zbiranje prijav se začne januarja 2024.

Več informacij bo kmalu na voljo na spletni strani tedna civilne družbe (#CivSocWeek).

NOVICE SKUPIN

Kako dose?i dejansko strateško avtonomijo EU na gospodarskem podro?ju?

Nova študija skupine delodajalcev v EESO

EU je vedno močno spodbujala gospodarsko povezovanje s preostalim svetom. S pomočjo te strategije je Evropa v svetu, kjer vlada mir in ga urejajo pravila, postala ena najpomembnejših svetovnih trgovinskih sil in ena najuspešnejših regij.

Pandemija COVID-19 in ruska invazija na Ukrajino, ki ji je sledila, sta bistveno spremenili dinamiko odprtosti in gospodarskega povezovanja ter napovedali dolgotrajen boj za ohranitev blaginje EU. Ti nepredvidljivi dogodki so pokazali, kako pomembno je, da EU postane odpornejša in sposobna učinkovito zaščititi svoje strateške interese.

EU stoji pred izzivi, ki bi lahko pomenili odmik od multilateralnega, na pravilih temelječega trgovinskega sistema, ki je bil značilen za obdobje po drugi svetovni vojni. Ne more si privoščiti, da bi bila nejasna glede tega, kaj pomeni strateška avtonomija.

Študija, ki jo je izvedel Center za evropske politične študije (CEPS), preučuje ta zapletena vprašanja, preiskuje ranljivosti Evrope in oblikuje številna priporočila o tem, kako zagotoviti strateško avtonomijo. Študijo je na zahtevo skupine delodajalcev naročil EESO, pripravil pa jo je CEPS.

Študija je voljo na povezavi: https://europa.eu/!n98Tdd

EU leta 2023, COP28 in nujna potreba po pravi? nem prehodu

Pripravila skupina delojemalcev v EESO

Letno poročilo Evropske agencije za okolje (EEA) o napredku za leto 2023 ni bilo posebej spodbudno, saj ugotavlja, da EU do leta 2030 morda ne bo dosegla večine ciljev. Zlasti slabi so obeti glede odtisa potrošnje, ravni porabe energije, krožne proizvodnje in ekološkega kmetovanja, pa tudi na preostalih področjih – od biotske raznovrstnosti do blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje – razmere niso nič boljše.

Tudi rezultati COP 28 ne prinašajo razlogov za zadovoljstvo. Kot se je pokazalo v razpravi na decembrskem plenarnem zasedanju EESO, civilna družba še zdaleč ni zadovoljna s sklepi: besedilo je nedorečeno glede podrobnosti o finančnih obveznostih in njihovi porazdelitvi. Je gostobesedno, a skopo glede konkretnih ukrepov (četudi so fosilna goriva prvič navedena kot povzročitelj podnebnih sprememb). Cilj omejitve

globalnega segrevanja na 1,5 °C do konca stoletja verjetno ne bo dosežen, saj bo to zvišanje temperature najverjetneje doseženo že v naslednjih petih letih. Leto 2023 je bilo najtoplejše od začetka merjenja, pri čemer so bile za vsak mesec od junija dalje izmerjene rekordne temperature.

Ta mračna slika nam ne sme vzeti volje, temveč nas mora motivirati: potrebno je ukrepanje. Zdaj ni čas za napovedovanje dobrih namer (v preteklosti jih je bilo veliko, pa nas niso pripeljale daleč) ali za vrnitev k varčevalnim ukrepom. Načela pravičnega prehoda z gospodarsko, socialno in okoljsko trajnostjostjo je treba upoštevati v vseh politikah EU. Kot je EESO pozval v svojem najnovejšem mnenju, to pomeni tudi sprejetje direktive o pravičnem prehodu na ravni EU v svetu dela, saj bomo le ob sodelovanju vseh uspeli opraviti velikansko nalogo, ki je pred nami. Če se stroški prevalijo na ramena najbolj ranljivih, kot se to pogosto zgodi, bo rasel skrajni desni populizem. Tedaj, ko niti njegovi pripadniki ne bodo mogli več zanikati katastrofalnih posledic podnebnih sprememb, pa bo prepozno.

Nova študija osvetljuje stroške podnebnih sprememb za gospodinjstva po vsej EU

Lorenza Campagnolo, koordinatorka za raziskave, in ekipa Evro-sredozemskega središča za podnebne spremembe (CMCC), ki je sodelovala v tej študiji

Študija o *stroških podnebnih sprememb za gospodinjstva in družine v EU* je pomagala osvetliti, kako stroški, povezani s prilagoditvenimi ukrepi, politikami za blažitev podnebnih sprememb in učinki podnebnih sprememb, vplivajo na gospodinjstva v EU, odvisno od tega, v kateri regiji prebivajo, in njihove socialno-ekonomske značilnosti. V njej se ugotavlja, da o tem ni veliko napisanega in da ni celovite ocene stroškov podnebnih sprememb za gospodinjstva v EU.

V študiji je predlagana tudi nova metodologija in rezultati, ki združujejo informacije Eurostata o dohodkih in izdatkih gospodinjstev, nevarnosti, povezane s podnebjem, in orodja za modeliranje. Ugotovljeno je, da so izguba dohodka gospodinjstev in izdatki, ki so posledica podnebnih sprememb, neposredna posledica učinkov podnebnih sprememb ali potreb po prilagajanju nanje.

Podnebne spremembe bodo leta 2050 različno vplivale na različne regije in socialno-ekonomske skupine EU. Po zmernem podnebnem scenariju se bodo verjetno povečali izdatki gospodinjstev za zdravstveno varstvo v severnih in južnih delih EU, izdatki za hrano na vzhodnih, zahodnih in južnih območjih, izdatki za električno energijo v vseh regijah in izdatki za zavarovanje zlasti na severu. To povečanje bo močno obremenilo revnejša gospodinjstva, ki bodo manj zmožna diverzificirati potrošnjo in bodo imela omejeno zmožnost prilagajanja. Hkrati se bodo na jugu EU zmanjšali dohodki od dela, v vseh regijah pa se bo zmanjšal splošen dohodek.

Negativne in regresivne učinke (ki bodo bolj prizadeli revnejša gospodinjstva kot bogatejša) bo moč čutiti pri številnih izdatkih za blago/storitve in virih dohodka, zlasti na jugu EU (izdatki za zdravstvo, električno energijo in zavarovanje ter skupni dohodek od dela), v manjši meri pa tudi v vzhodnih (izdatki za hrano) in severnih regijah (izdatki za električno energijo in zavarovanje). Zaradi podnebnih sprememb se bo po vsej EU verjetno povečalo število ljudi, ki jim grozi revščina. S scenariji blaženja podnebnih sprememb, ki

spodbujajo hitrejšo rast plač nizkokvalificirane delovne sile v primerjavi z visokokvalificirano delovno silo, se bo ta pojav verjetno zmanjšal.

Glavni priporočili oblikovalcem politik sta: dajanje prednosti regijam (kot so tiste na jugu EU), ki se hkrati soočajo z negativnimi posledicami za gospodinjstva in regresijo, ter okrepitev ukrepov dohodkovne podpore in njihova prilagoditev najbolj ranljivim skupinam prebivalstva v teh regijah. Poleg tega večsektorska narava stroškov podnebnih sprememb zahteva horizontalno povezovanje politik, da bi bilo njihovo oblikovanje učinkovitejše.

Študijo, ki jo je izvedel CMCC na prošnjo skupine organizacij civilne družbe v EESO, in njen povzetek je mogoče prenesti s spletišča EESO.

GREM VOLIT. PA TI?

Grem volit. Pa ti?

Od decembra v rubriki „Grem volit. Pa ti?“ objavljamo mnenja naših gostov o evropskih volitvah. Tokrat je naša gostja **Malgorzata Molęda-Zdziech**, poljska sociologinja, politična znanstvenica in dejavna komentatorka dogajanja na Poljskem.

Na Visoki šoli za ekonomijo v Varšavi vodi oddelek za politične študije in je rektorjeva predstavnica za sodelovanje z Evropsko unijo. V članku komentira pomemben vpliv poljske civilne družbe na izid zadnjih poljskih državnih volitev oktobra 2023, obravnava pa tudi eno od prednostnih nalog prihodnjega poljskega predsedstva Sveta EU v zvezi z vlogo civilne družbe pri zaščiti pravne države. (ehp)

Ma?gorzata Mol?da-Zdziech: Civilna družba in evropske volitve 2024

Civilno družbo sestavljajo skupine skupnosti, ki so se sposobne samoorganizirati ter opredeljevati in dosegati izbrane cilje. V demokratičnih sistemih so skupine civilne družbe številne in raznolike, da bi čim bolj zastopale raznolikost glasov in mnenj svojih članov. V nedemokratičnih režimih nevladne organizacije najpogosteje nasprotujejo vladarjem. Civilna družba lahko deluje z aktivno državljansko udeležbo in željo po sodelovanju za skupno dobro, neodvisno od državnih institucij.

Ko je bila na oblasti stranka Zakon in pravičnost, so se organizacije civilne družbe mobilizirale proti spremembam, ki so škodovale sistemu upravljanja države in varstvu človekovih pravic. V poročilu Helsinške fundacije za človekove pravice „Pritisk in mobilizacija: civilna družba in kriza pravne države“ piše, da so nevladne skupnosti od leta 2016 do leta 2022 organizirale številne množične proteste za zaščito pravne države in proti kršitvam ustavnih vrednot ter ponujale pravno pomoč skupinam, ki jim je grozila diskriminacija ali represija. Nevladni sektor je še naprej iskal nove poti za sodelovanje v postopkih odločanja, tudi z organiziranjem učinkovitih koalicij za izvolitev komisarja za človekove pravice in varuha otrokovih pravic ter državljanskih forumov.

Rezultati parlamentarnih volitev 15. oktobra 2023 pričajo o moči civilne družbe na Poljskem. Zgodovinska 74,38-odstotna volilna udeležba in opozicijske skupine, ki so pridobile volilno prednost, dokazujejo učinkovito državljansko mobilizacijo, ki je privedla do spremembe vlade. Kandidati stranke Zakon in pravičnost so dobili 35,38 % glasov. Ta stranka je bila tako prva od leta 1989, ki je že tretjič zapored zmagala na parlamentarnih volitvah, vendar za razliko od volitev leta 2015 in leta 2019 njen seznam kandidatov ni dobil večine sedežev, potrebnih za sestavo vlade. Politične skupine, ki so vstopile v parlament, so bile tudi: Državljanska koalicija (30,7 %), Tretja pot PSL-PL (14,4 %), Nova levica (8,61 %) ter Konfederacija svoboda in neodvisnost (7,16 %). Tri koalicijske skupine – Državljanska koalicija, Tretja pot PSL-PL in Nova levica – so prejele skupaj 51,72 % glasov, s čimer so dobile večino, potrebno za sestavo vlade. Po prvem neuspešnem poskusu stranke Zakon in pravičnost je bila oblikovana vlada z Donaldom Tuskom kot njenim predsednikom.

Nobena raziskava ni napovedovala tako visoke volilne udeležbe. Naj spomnimo, da je bila ta na parlamentarnih volitvah leta 2019 61,74-odstotna, na zgodovinskih volitvah leta 1989 pa 62,7-odstotna. Rezultati raziskav (npr. CBOS in fundacija Batory) kažejo, da je želja po spremembah, ki je posledica dolgotrajnega družbenega nezadovoljstva, državljane spodbudila, da so šli na volitve. Velja omeniti, da je bilo pred volitvami mogoče opaziti močno družbeno mobilizacijo. Tako se je na primer izjemno veliko število volivcev prijavilo za glasovanje zunaj kraja prebivališča (do 15. ure 12. oktobra je 960.000 oseb zamenjalo volilni kraj, približno 1.200.000 pa jih je za to zaprosilo). Število Poljakov, ki živijo v tujini in so se prijavili za glasovanje se je skoraj podvojilo (približno 600.000 v primerjavi z 350.000 na volitvah leta 2019).

Še en dejavnik, ki je na parlamentarne volitve pritegnil večje število državljanov, je bila verjetno tudi razglasitev in izvedba državnega referenduma. Udeležba na njem je bila 40,91-odstotna, zato njegov izid ni bil zavezujoč. K mobilizaciji volivcev so prispevali tudi številni ukrepi, ki so jih sprejele nevladne organizacije, da bi spodbujale volilno udeležbo. Omeniti je treba zlasti tiste, namenjene ženskam in mladim (npr. „Tvoj izbor“ v okviru pobude Glas žensk, „Dovolj smo molčali“ v okviru pobude Vzhod ali „Tvoja odločitev“ v okviru pobude SexEd), ki so prispevali k večji volilni udeležbi. Na parlamentarnih volitvah leta 2019 je glasovalo 61,5 % žensk in 60,8 % moških. Udeležba mladih v starosti od 18 do 29 let je bila 46,4-odstotna. Na volitvah leta 2023 je glasovalo več žensk (73,7 %) kot moških (72,0 %) in 68,8 % mladih (starih od 18 do 29 let). Organizacije civilne družbe so pred volitvami izvedle najmanj 20 kampanj, da bi ljudi spodbudile k udeležbi na volitvah.

Kampanje so se večinoma izvajale na spletu, nekatere pa tudi na televiziji, radiu in celo v kinematografih. S sodelovanjem znanih osebnosti, vplivnežev, igralcev in javnih osebnosti so lažje dosegle različno občinstvo. Glede na raziskavo CBOS „Volitve 2023: nagibi in odločitve“, ki je bila izvedena oktobra 2023, se je večina volivcev (približno 70 %) odločila o tem, za koga bo glasovala, najmanj nekaj tednov pred volitvami. Ostali so to storili pozneje – v zadnjem tednu pred volitvami (28 %), na dan volitev (9 %) ali dan pred volitvami (4 %). Za volivce Državljanske koalicije (80 %) je bil zlasti pomemben njen odnos do Evropske unije. Kot razlog za glasovanje zanjo (77 %) je bila skoraj enako pogosto omenjena želja po spremembi vodstva. Velik delež volivcev, ki so glasovali zanjo (64 %) je menil, da predstavlja vrednote in načela, ki so jim blizu. Volivci stranke Zakon in pravičnost so menili, da ta zastopa njihove interese (skrb za ljudi, kot so oni – 66 %) ter njihove vrednote in načela (62 %). Hkrati so imeli pozitivno mnenje o njenem dosedanjem vodstvu (64 %) in

njenem gospodarskem programu (59 %).

Junija 2024 bodo Poljaki na volitvah izvolili poslance Evropskega parlamenta. Volitve v Evropski parlament se lahko štejejo za še eno fazo volilnega cikla, ki se je začel leta 2023 s parlamentarnimi volitvami, saj bodo aprila 2024 na Poljskem potekale tudi lokalne volitve. Evropska tematika bo prisotna v kampanjah lokalne uprave, čeprav v manjšem obsegu kot med parlamentarnimi volitvami. Poleg tega lahko na volilno udeležbo na evropskih volitvah vpliva 20. obletnica pristopa Poljske k EU. Naj spomnimo, da je na zadnjih volitvah v Evropski parlament leta 2019 volilna udeležba na Poljskem znašala 45,68 %.

Poljski državljani so močno naklonjeni temu, da je njihova država del Evropske unije. Glede na študijo CBOS iz aprila 2023 jih 85 % odobrava članstvo v EU. To število se je zmanjšalo, vendar je še vedno zelo visoko. Članstvu Poljske v EU nasprotuje 10 % državljanov, 5 % pa o tem nima mnenja.

Prav tako se moramo zavedati, da bodo volitve v Evropski parlament prvič potekale v senci prepletajočih se kriz, kot so vojna v Ukrajini, podnebna kriza, gospodarska kriza in vzpon populistične desnice. Ker se bodo zaradi tega verjetno povečale dejavnosti dezinformiranja, bo treba v volilni kampanji poskrbeti za učinkovito in skladno komunikacijsko politiko, ki bo prilagojena posebnim skupinam volivcev. Zaradi teh mednarodnih napetosti zagovorniki Evropske unije polagajo upanje v skupnost, ki zagotavlja našo varnost.

Małgorzata Molęda-Zdziech

Visoka šola za ekonomijo v Varšavi – ekipa Europe Direct Poljska

Uredniški odbor

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)
Laura Lui (ll)

Avtorji prispevkov

Christian Weger (cw)
Daniela Marangoni (dm)
Daniela Vincenti (dv)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Katharina Radler (kr)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanas (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Thomas Kersten (tk)

Splošna koordinacija

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Technical support
Bernhard Knoblach (bk)
Joris Vanderlinden (jv)

Naslov

Evropski ekonomsko-socialni odbor
Stavba Jacques Delors, Rue Belliard/
Belliardstraat 99, 1040 Bruxelles/Brussel,
Belgique/België
Tel. +32 2 5469476
E-naslov: eescinfo@eesc.europa.eu

EESO info izide devetkrat letno ob plenarnih zasedanjih Odbora. ?Na voljo je v 23 jezikih.
EESO info ni uradno poro?ilo o delu EESO. Ti dokumenti so objavljeni v Uradnem listu Evropske unije in drugih publikacijah Odbora.
Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira (EESO info) in pod pogojem, da se povezava pošlje uredniku.).

01/2024